



Machov

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Náchod

Nadmořská výška: 450 m n. m.

Počet obyvatel: 1 060

Adresa URL: www.machov-obec.cz

Okres: Náchod

GPS souřadnice: 50.499267N, 16.276903E

První pís. zmínka: 1354 (670 let)

PSČ: 549 63

Historie obce Machov

O jeho nejstarší historii není mnoho informací. Zřejmě byl založen až někdy ve 13. století v době kolonizace těchto končin. Nejstarší písemná zpráva o Machově pochází z roku 1354, kdy v textu latinské listiny je obec Machov zmíněna již pod svým dnešním názvem. Ten vznikl ze staročeského jména Mach, které bylo tehdy užíváno jako domácí zkrácená podoba křestního jména Matěj. Zmíněná listina se týkala místního farního kostela svatého Václava, situovaného na výrazném ostrohu obtékaném potokem Židovkou. V polovině 14. století patřil Machov a jeho nejbližší okolí pánům z Adršpachu. Krátce před husitskými válkami je doložen ještě jako vesnice, ale někdy v polovině 15. století se pro něj podařilo Janu Machovskému a z Adršpachu získat statut městečka. Poprvé se Machov jako „oppidum“, tedy městečko, připomíná v roce 1465, když se o majetek zemřelého Jana Machovského ucházel jeho příbuzný Bohuněk z Adršpachu. V roce 1545 se Machov stal součástí velkého panství náchodského, které zde hraničilo se sousedním panstvím polického kláštera broumovských benediktinů. V r. 1634 připadlo Machovsko spolu s Náchodskem Octaviu Piccolominimu, jehož rod vládl poddaným krutě a nelítostně. Nespokojenost lidu vyvrcholila v r. 1775 velkým selským povstáním, jež na Machovsku a Policku vedl známý „selský generál“ Karel Dostál ze Lhoty. Titul městečka byl obnoven r. 1761, potřetí v r. 2006. Je velice pravděpodobné, že již ve druhé polovině 15. století užívalo městečko Machov na své pečeti nějaký znak. Nelze však říci, zda byl totožný s tím dnešním. Ten je poprvé doložen až na pečeti z roku 1761 - na modrém štítě je umístěna stříbrná otevřená brána s červenou valbovou střechou. Po obou stranách brány jsou vyšší stříbrné věže kryté červenými báními se zlatými makovicemi. Jeho podoba je vytesána v podstavci sloupu se sochou Panny Marie Bolestné na machovském náměstí. Nejvýznamnější památkou je kostel sv. Václava na zrušeném hřbitově, původně dřevěný asi ze 14. stol., se samostatnou zvonici z r. 1586, v r. 1672 pro zchátralost stržený a r. 1675 nahrazený novým barokním, snad podle projektu Martina Allia. Jednolodní stavba má trojboce uzavřený presbytář a dodatečně (1885) přistavěnou hranolovou věž v záp. průčelí, které vrcholí volutovým štítem. Vnitřní prostory mají valené klenby s výsečemi, zařízení je pseudorenesanční. Fara se znakem broumovských opatů pochází z r. 1786, do dnešní podoby byla upravená v r. 1870, budova sboru Církve československé husitské je z r. 1939. Machov se může pochlubit několika hodnotnými usedlostmi broumovského typu, roubenými či poloroubenými, ale i zděnými (čp. 22, 39, 95 aj.) z konce 18. a z 19. stol. Na náměstí stojí sloup se sochou Bolestné P. Marie od Bartoloměje Henricha z r. 1761, zdobený znakem obce a erbem Piccolominiů. U hřbitovni zdi je kutý kříž na kamenném podstavci s rokajovými reliéfy z r. 1851, v obci při silnici dvě sousoší Ukřižování se světcí z 2. poloviny 19. stol. Při čtení starých kronik by se leckterý z obyvatel Machova či návštěvníků tohoto krásného kraje divil, co všechno toto klidné a



malebné městečko pamatuje. Jen namátkou můžeme zmínit následující události:- v roce 1542 postihla obec katastrofa v podobě řádění kobylek,- roku 1585 zase machovské kosila morová epidemie,- po útrapách třicetileté války žilo roku 1651 v Machově pouze 85 obyvatel,- roku 1740 zde vznikla první škola,- Karel Dostál ze Lhoty se proslavil jako jeden z hlavních vůdců selského povstání, které vypuklo r.1775,- roku 1766 přenocoval na zdejší Rychtě budoucí císař Josef II.,- za napoleonských válek v roce 1813 táhli Machovem Rusové,- roku 1920 byl zaveden do Machova elektrický proud.

